Ovaj rad je licenciran pod Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International.

Zaprimljen: 18.5.2026.
Odobren za objavu: 26.10.2026.
https://doi.org/10.17559/JF-2026040000035 Izvorni znanstveni rad

SAMOPROCJENA KOMPETENCIJA I UTJECAJ VISOKOG OBRAZOVANJA NA RAZVOJ KOMPETENCIJA STUDENATA

Marina Stanić Šulentić[1], Milan Stanić[2], Anita Kulaš Mirosavljević[3]
[1] Sveučilište u Slavonskom Brodu, Trg I. B. Mažuranić 2, 35000 Slavonski Brod, Hrvatska, ePošta: msulentic@unisb.hr
[2] Sveučilište u Slavonskom Brodu, Trg I. B. Mažuranić 2, 35000 Slavonski Brod, Hrvatska, ePošta: mstanic@unisb.hr
[3] Sveučilište u Slavonskom Brodu, Trg I. B. Mažuranić 2, 35000 Slavonski Brod, Hrvatska, ePošta: akmirosavljevic@unisb.hr

Sažetak: Kompetencije predstavljaju kombinaciju znanja, vještina i stavova te sposobnost njihova korištenja u radnim ili studijskim situacijama te u profesionalnom i osobnom razvoju. Kompetencije imaju važnu ulogu u procesu visokog obrazovanja i pripreme studenata za tržište rada. Svrha rada je ispitati razinu samoprocjene kompetencija studenata te analiza utjecaja studijskih programa visokih učilišta na razvoj i unapređenje njihovih kompetencija u kontekstu zahtjeva suvremenog tržišta rada. Provedeno je empirijsko istraživanje metodom anketnog upitnika na uzorku od 250 studenata različitih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. Istraživanjem se želi utvrditi kako studenti procjenjuju vlastite kompetencije, ispitati njihove stavove o doprinosu studijskih programa razvoju kompetencija te analizirati postoje li statistički značajne razlike u stavovima studenata s obzirom na status studiranja, radni status i razinu studija, što čini cilj istraživanja. U statističkoj obradi podataka korišteni su Mann-Whitneyev U test i Kruskal-Wallisov test uz razinu statističke značajnosti $\alpha = 0,05$. Rezultati istraživanja pokazuju kako studenti svoje kompetencije procjenjuju pretežito pozitivno. Većina ispitanika smatra da je studijski program pridonio stjecanju i unapređenju njihovih kompetencija. Dobiveni rezultati potvrđuju važnost visokog obrazovanja u razvoju kompetencija studenata te ukazuju na potrebu kontinuiranog prilagođavanja studijskih programa zahtjevima tržišta rada i suvremenim obrazovnim potrebama.

Ključne riječi: kompetencije, studenti, visoko obrazovanje, tržište rada

1. Uvod

Europska komisija kompetencije definira kao kombinaciju znanja, vještina i stavova. Pri tome se znanje sastoji od činjenica i brojki, koncepata, ideja i teorija koje su već utvrđene i podržavaju razumijevanje određenog područja ili predmeta. Kompetencije se odnose na sposobnost korištenja znanja, vještina, društvenih i/ili metodoloških sposobnosti u radnim ili studijskim situacijama te u profesionalnom i osobnom razvoju. Kompetencija nije ograničena samo na kognitivno područje; ona također obuhvaća funkcionalna/tehnička područja, međuljudske vještine i vrijednosti. Vještine se definiraju kao sposobnost i kapacitet provođenja procesa i korištenja postojećeg znanja za postizanje rezultata dok stavovi opisuju dispoziciju i način razmišljanja za djelovanje ili reagiranje na ideje, osobe ili situacije. Drugim riječima, vještine se mogu definirati kao sposobnost primjene znanja i korištenja know-howa za dovršetak zadataka i rješavanje korisnih problema, obično na radnom mjestu. (Europska komisija)

Predmet istraživanja ovog rada su kompetencije studenata te utjecaj visokog obrazovanja na njihov razvoj. Visoko obrazovanje ima važnu ulogu u razvoju znanja, vještina i sposobnosti koje studentima nakon završenog studija omogućuju bolju

prilagodbu zahtjevima suvremenog poslovnog okruženja te uspješnije uključivanje na tržište rada. Od visokih se učilišta sve više očekuje da uz omogućavanje stjecanja stručnih znanja, studentima osiguraju i razvoj općih i prenosivih kompetencija kao što su komunikacijske vještine, timski rad, kritičko razmišljanje, samostalnost i sposobnosti rješavanje problema. Dosadašnja istraživanja o kompetencijama studenata ukazuju na važnost povezanosti visokog obrazovanja i razvoja kompetencija relevantnih za profesionalni razvoj i zapošljivost studenata. Cilj ovoga rada je ispitati kako studenti procjenjuju vlastite kompetencije te u kojoj mjeri smatraju da je studijski program doprinio njihovom stjecanju i unapređivanju. Također će se istražiti postojanje statistički značajnih razlika u stavovima studenata s obzirom na njihov status studiranja, radni status i razinu studija.

Dimmock K., Breen H. i Walo M. (2003) smatraju da je zadatak menadžerskog obrazovanja osigurati da diplomanti steknu vještine i kompetencije relevantne za tržište rada. Proveli su istraživanje koje prikazuje rezultate prve i druge faze dugoročnog praćenja stavova studenata turizma i ugostiteljstva o tome kako procjenjuju razvoj svojih kompetencija od početka do kraja preddiplomskog studija poslovanja u turizmu. Štimac, H. i Bilandžić Tanasić, K. (2022) su istražile odgovaraju li kompetencije i vještine koje se pružaju studentima nakon završetka visokog obrazovanja zahtjevima tržišta rada u području marketinga. Šlogar, Stanić i Jerin (2021) su u svom radu proveli istraživanje u kojem su htjeli ispitati poduzetničke kompetencije studenata na visokim učilištima te povezanost sa socio-demograksim obilježjima.

Keinänen i Kairisto-Mertanen (2019) su proveli istraživanje koje je sadržavalo samoprocjenu kompetencija studenata. Kompetencije koje su bile obuhvaćene istraživanjem su uključivale kreativnost, kritičko razmišljanje, inicijativu, timski rad i umrežavanje. Nastojali su utvrditi postoje li različiti studentski profili s obzirom na razinu njihovih inovacijskih kompetencija te kako iskustava studiranja u različitim okruženjima za učenje utječu na razlike između studenata. Piróg, Kilar i Rettinger (2021) smatraju da su kompetencije najvažniji karijerni kapital diplomiranih studenata. Oni su u svom istraživanju analizirali su utjecaj kompetencija stečenih tijekom studija turizma na studentsku samoprocjenu vlastite konkurentske prednosti na tržištu rada. Sáez-López, Domínguez-Garrido, Medina-Domínguez, Monroy i González-Fernández (2021) smatraju da se kompetencije sve više prepoznaju kao važan kurikularni element u visokom obrazovanju jer omogućuju povezivanje stečenog znanja s različitim akademskim i profesionalnim okruženjima. Navedeni autori su svojim istraživanjem procijenili stavove sveučilišnih studenata o kompetencijama u okviru pedagoškog dizajna a koje su grupirane prema upravljanju i planiranju, višim kognitivnim vještinama, upravljanju kvalitetom i inovacijama, izražavanju i komunikaciji te stjecanju znanja. U istraživanje je bila uključena i korelacijska analiza između važnosti i vještine u proučavanim kompetencijama.

2. Metodologija

Podatci potrebni za analizu samoprocjene kompetencija studenata te stavova o utjecaju studijskog programa na razvoj njihovih kompetencija prikupljeni su uz pomoć metode ankete. Anketni upitnik je ispunilo 250 studenata raznih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj. U istraživanje su bili uključeni studenti sa sljedećih visokih učilišta: Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Zadru, Sveučilište Sjever, Sveučilište u Slavonskom Brodu, Sveučilište VERN' i Libertas međunarodno sveučilište.

Razlike u numeričkim varijablama između dvije nezavisne skupine testirane su pomoću Mann Whitneyevog U testa, a između tri i više skupina Kruskal Wallisovim testom. Razina značajnosti je postavljena na Alpha = 0,05. Za statističku analizu korišten je statistički program SPSS.

3. Rezultati i rasprava

Istraživanje je provedeno na 250 studenata koji pohađaju razne studije diljem Republike Hrvatske. Iz Tablice 1 je vidljivo da su istraživanjem obuhvaćeni redovni i izvanredni studenti, pri čemu je anketni upitnik ispunilo znatno više redovnih (63,2%) nego izvanrednih studenata (36%).

Tablica 1. Status ispitanih studenata

Status	**Broj**	**Udio (%)**
Izvanredni / studij uz rad	90	36,0
Redoviti	158	63,2
NO	2	0,8
Ukupno	250	100,0

Izvor: izrada autora

Tablica 2 prikazuje radni status ispitanih studenata gdje je vidljivo da je od ukupnog broja ispitanika, nezaposlenih 171 (68,4%) ispitanik dok je u radnom odnosu 77 (30,8%) ispitanika.

Tablica 2. Radni status ispitanih studenata

Status	**Broj**	**Udio (%)**
Nezaposlen	171	68,4
Zaposlen	77	30,8
NO	2	0,8
Ukupno	250	100,0

Izvor: izrada autora

Razina studija ispitanih studenata prikazana je u Tablici 3. Vidljivo je da preddiplomski sveučilišni studij pohađa 127 (50,8%) ispitanika, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij 22 (8,8%) ispitanika, diplomski sveučilišni studij pohađa 85 (34%) ispitanika dok je ostalih studenata, koji nisu naveli razinu studija, 14 (5,6%).

Tablica 3. Razina studija ispitanih studenata

Status	**Broj**	**Udio (%)**
Preddiplomski sveučilišni studij	127	50,8
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij	22	8,8
Diplomski sveučilišni studij	85	34,0
Ostalo	14	5,6
NO	2	0,8
Ukupno	250	100,0

Izvor: izrada autora

U nastavku slijedi prikaz samoprocjene kompetencija studenata (Tablica 4) koji su sudjelovali u anketnom istraživanju pri čemu se kompetencijama smatraju vještine, znanja i sposobnosti koje posjeduju. Samoprocjena uključuje devet vrsta kompetencija za koje su ispitani studenti davali odgovore u obliku Likertove ljestvice pri čemu je 1 – u potpunosti se ne slažem; 2 – ne slažem se; 3 - niti se slažem, niti se ne slažem; 4 – slažem se; 5 – u potpunosti se slažem s navedenom tvrdnjom.

Tablica 4. Samoprocjena kompetencija

Rd.br.	**Kompetencija**	**Odgovori (u %)**					
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**NO**
1.	Vođenje i upravljanje	-	4,4	24,4	43,6	25,2	2,4
2.	Organiziranje	-	2,4	15,6	41,6	38,4	2,0
3.	Donošenje odluka	-	3,6	22,4	45,6	24,0	4,4
4.	Inicijativnost i poduzetnost	-	7,6	32,8	34,4	24,0	1,2
5.	Sposobnost rješavanje problema	-	0,4	16,0	50,4	31,6	1,6
6.	Inovativnost i stvaralaštvo	-	8,8	27,6	38,8	21,6	3,2
7.	Samostalnost u radu	-	0,8	13,2	34,8	50,0	1,2
8.	Spremnost na usavršavanje i napredovanje	-	0,4	7,6	26,8	63,2	2,0
9.	Korištenje informacijskom komunikacijske tehnologije	-	2,8	10,8	39,2	44,8	2,4

Izvor: izrada autora

Iz prikazane samoprocjene kompetencija studenata možemo vidjeti da nitko od ispitanih studenata ne smatra ni za jednu od navedenih kompetencija da ju u potpunosti ne posjeduje. Mali broj studenata (od 0,4% do 8,8%) se ne slaže s tvrdnjom da posjeduje pojedinu kompetenciju. Veći se dio studenata niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom da posjeduje određenu kompetenciju – od 7,6% do 32,8%. Da posjeduju određenu kompetenciju smatra od 26,8% do 50,4% studenata dok se njih 24,0 do 63,2% u potpunosti slaže s tvrdnjom da posjeduje neku od navedenih kompetencija.

Od kompetencija koje su obuhvaćene istraživanjem samostalnost u radu te spremnost na usavršavanje i napredovanje su kompetencije za koje najveći udio ispitanih studenata smatra da ih posjeduje dok su inicijativnost i poduzetnost te inovativnost i stvaralaštvo kompetencije za koje studenti smatraju da ih posjeduju u manjoj mjeri.

U nastavku teksta odnosno u Tablici 5 prikazani su stavovi studenata o tome koliko im je studijski program visokog učilišta pomogao pri stjecanju ili unapređivanju kompetencija.

Tablica 5. Utjecaj studijskog programa na razvoj kompetencija studenata

	Odgovori	**Odgovori (u %)**
1	9	3,6
2	20	8,0
3	67	26,8
4	96	38,4
5	54	21,6
Ukupno	246	98,4

Izvor: izrada autora

Odgovori studenata na tvrdnju da im je studijski program visokog učilišta pomogao pri stjecanju ili unapređivanju prethodno navedenih vještina / znanja / sposobnosti su raznoliki. Od ukupnog broja ispitanika, njih 54 (21,6%) se u potpunosti slaže sa tvrdnjom, 96 (38,4%) se slaže sa tvrdnjom, 67 (26,8%) se niti slaže niti ne slaže, 20 (8%) se ne slaže i 9 (3,6%) se u potpunosti ne slaže. Nedostaju odgovori četvero studenata odnosno 1,6% svih ispitanih studenata.

U nastavku će biti prikazane razlike u odgovorima na pitanje koliko im je studij na visokom učilištu pomogao pri stjecanju ili unapređivanju kompetencija prema statusu studenata (redovni ili izvanredni), radnom odnosu studenata te razini studija (preddiplomski ili diplomski studij).

Tablica 6. Utjecaj studijskog programa na razvoj kompetencija studenata prema statusu studenata (Mann Whitney U test)

Status	**Pros.**	**Br.**	**Med.**	**P**
	5,000	1	5,000	
Izvanred.	3,708	89	4,000	
Redoviti	3,647	156	4,000	
Ukupno	3,675	246	4,000	0,346

Izvor: izrada autora

Tablica 6 prikazuje razlike u stavovima studenata o utjecaju studija na visokom učilištu na stjecanje ili unapređenje kompetencija prema njihovom statusu odnosno jesu li redovni ili izvanredni studenti. Vidljivo je da ne postoji statistički značajna razlika u stavovima redovnik i izvanrednih studenata budući da je $p>0,05$.

Tablica 7. Utjecaj studijskog programa na razvoj kompetencija studenata prema radnom statusu studenata (Mann Whitney U test)

Radni status	**Pros.**	**Br.**	**Med.**	**P**
	5,000	1	5,000	
Nezaposl.	3,592	169	4,000	
Zaposlen	3,842	76	4,000	
Ukupno	3,675	246	4,000	0,042

Izvor: izrada autora

U Tablici 7 su prikazani razlike u stavovima studenata o utjecaju studijskog programa na razvoj kompetencija ovisno o njihovom radnom statusu. U ovom slučaju postoji statistički značajna razlika između promatranih varijabli ($p<0,05$) što znači da se stavovi nezaposlenih studenata statistički značajno razlikuju od onih koje imaju zaposleni studenti. Zaposleni se studenti u većoj mjeri slažu s tvrdnjom da je studijski program utjecao na razvoj njihovih kompetencija. Takav rezultat može se objasniti činjenicom da zaposleni studenti zbog svog iskustva stečena znanja i vještine češće primjenjuju u praksi te lakše prepoznaju njihovu korisnost u radnom okruženju.

Tablica 8. Utjecaj studijskog programa na razvoj kompetencija studenata prema razini studija (Kruskal Wallis test)

Razina studija	**Pros.**	**Br.**	**Med.**	**P**
	5,000	1	5,000	
Diplomski	3,893	84	4,000	
Integrirani preddipl. i diplom.	3,773	22	4,000	
Ostalo	3,714	14	4,000	
Preddipl.	3,496	125	4,000	
Ukupno	3,675	246	4,000	0,020

Izvor: izrada autora

Razlike u stavovima o utjecaju studijskog programa na razvoj kompetencija studenata ovisno o razni studija na kojoj su ispitani studenti su prikazane u Tablici 8. Kruskal Wallis testom pokazuje da je $p = 0,020$ odnosno da je $p<0,05$ te se iz toga može zaključit da postoji statistički značajna razlika u stavovima studenata na pojedinim razinama studija. Pri tome se sa tvrdnjom da je studijski program utjecao na razvoj kompetencija studenata naviše slažu studenti na diplomskom studiju. Nakon njih slijede studenti integriranog studija (preddiplomski i diplomsku), ostale razine studija koje nisu bile ponuđene u odgovorima te na kraju preddiplomski studij. Navedeno može upućivati na to da studenti tijekom duljeg obrazovanja i naprednijih oblika nastave razvijaju veću razinu stručnih i profesionalnih kompetencija te jasnije prepoznaju povezanost studija i zahtjeva tržišta rada.

Dimmock, Breen Walo (2003) su zaključili da studenti već od početka tercijarnog obrazovanja uočavaju razvoj većine ispitivanih kompetencija i uloga, što upućuje na postupno ovladavanje menadžerskim vještinama te stjecanje kompetencija relevantnih za buduću karijeru. Istraživanje koje su provele Štimac, H. i Bilandžić Tanasić, K. (2022) pokazuje da kompetencije i vještine koje se stječu tokom visokog obrazovanja u određenoj mjeri odgovaraju kompetencijama i vještinama koje se traže na tržištu rada ali je utvrđeno i da postoji jaz koji je potrebno smanjiti prilagodbama i promjenama u visokom obrazovanju. Prema Keinänen i Kairisto-Mertanen (2019), s obzirom na razinu inovacijskih kompetencija studenata, mogu se identificirati studenti koji smatraju da je razina njihovih inovacijskih kompetencija viša te oni koji smatraju da je razina njihovih inovacijskih kompetencija niža. Autori zaključuju da je važno da okruženja i mogućnosti učenja u visokom obrazovanju budu raznoliki te da obuhvaćaju više različitih elemenata. Također se naglašava potreba da visokoškolske ustanove prepoznaju i primijene odgovarajuće metode kojima će pružiti podršku različitim skupinama studenata tijekom njihova studijskog procesa, potičući ih na veću aktivnost i učinkovitije korištenje dostupnih mogućnosti učenja.

Piróg Kilar i Rettinger (2019) su identificirali skup kompetencija, među kojima se ističu sposobnost nošenja s izazovima i stresom, vještine pisane i usmene komunikacije na stranom jeziku, javni nastup, planiranje i realizacija predmetno specifičnih projekata, provođenje predmetno usmjerenih istraživanja te upornost koje značajno utječu na percepciju studenata o njihovim mogućnostima zapošljavanja. Viša razina navedenih kompetencija povezana je s većom sigurnošću studenata u vlastitu konkurentnost na tržištu rada. Sáez-López, Domínguez-Garrido, Medina-Domínguez, Monroy i González-Fernández (2021) su na kraju svog istraživanja zaključili da je obrazovni dizajn temeljen na kompetencijama od presudne važnosti za sveučilišne studente, zbog čega je potrebno unaprijediti aktivnosti koje ističu važnost relevantnih vještina i znanja koji su potrebni studentima u njihovim nastavnim aktivnostima. Büchele S., Marten C. (2025) su u svom radu istražili dinamiku rasta vještina u visokom obrazovanju te su utvrdili da studenti s višim početnim kompetencijama pokazuju veće poboljšanje vještina. Rezultati njihovog istraživanja upućuju na to da obrazovne intervencije trebaju obuhvatiti i nedostatke u prethodnom znanju i motivacijske aspekte kako bi se potaknuli pravedni ishodi učenja.

4. Zaključak

Kompetencije studenata imaju ključnu ulogu u profesionalnom i osobnom razvoju te predstavljaju važan čimbenik njihove uspješnosti na tržištu rada. Rezultati provedenog istraživanja koje uključuje samoprocjenu kompetencija studenata te njihov stav o utjecaju studija i studijskih programa na razvoj tih kompetencija pokazali su kako studenti svoje kompetencije procjenjuju uglavnom pozitivno, pri čemu se posebno ističu samostalnost u radu te spremnost na usavršavanje i napredovanje. S druge strane, niže su procijenjene kompetencije povezane s inicijativnošću, poduzetnošću te inovativnošću i stvaralaštvom, što upućuje na potrebu za dodatnim razvojem navedenih područja tijekom studiranja. Na pitanja o utjecaju studijskog programa na razvoj kompetencija većina studenata je odgovorila da smatra kako je studijski program visokog učilišta pridonio razvoju i unapređenju njihovih kompetencija. Pri tome su utvrđene statistički značajne razlike s obzirom na radni status i razinu studija dok između redovitih i izvanrednih studenata statistički značajne razlike. Zaposleni studenti i studenti diplomskih studija u većoj su mjeri isticali pozitivan utjecaj studijskog programa na razvoj kompetencija iz čega se može pretpostaviti postojanje povezanosti praktičnog iskustva i naprednije razine obrazovanja s boljim prepoznavanjem važnosti stečenih kompetencija i načina njihova stjecanja.

Dobiveni rezultati provedenog istraživanja potvrđuju važnost visokog obrazovanja u procesu razvoja kompetencija studenata te također ukazuju na potrebu kontinuiranog prilagođavanja studijskih programa zahtjevima suvremenog tržišta rada. Pri tome je posebnu pozornost potrebno usmjeriti na razvoj inovativnosti, poduzetnosti i praktičnih vještina kako bi studenti bili konkurentniji i spremniji za profesionalne izazove. U istraživanje o kompetencijama studenata bi trebalo uključiti i analizu povezanosti kompetencija i zapošljivosti nakon završetka studija što čini prijedlog za buduće istraživanje. Dobiveni rezultati su u skladu s prethodnim istraživanjima drugih autora. Dimmock, Breen i Walo (2003) naglašavaju važnost razvoja kompetencija relevantnih za tržište rada tijekom visokog obrazovanja, dok Štimac i Bilandžić Tanasić (2022) upozoravaju na potrebu daljnjeg usklađivanja kompetencija stečenih tijekom studija sa zahtjevima tržišta rada. Također, Keinänen i Kairisto-Mertanen (2019) ističu važnost raznolikih okruženja učenja i prilagodbe nastavnih metoda različitim skupinama studenata, što potvrđuje i ovo istraživanje kroz utvrđene razlike među studentima različitih razina studija i radnog statusa. Rezultati istraživanja ukazuju na važnost kontinuiranog unapređenja studijskih programa kako bi se dodatno poticao razvoj kompetencija potrebnih za uspješnu profesionalnu karijeru i konkurentnost na tržištu rada.

Literatura

Büchele S., Marten C. (2025). Unpacking skill growth in higher education: how initial competencies and engagement shape mathematics achievement. Higher Education. Online first articles. https://doi.org/10.1007/s10734-025-01594-x

Dimmock K., Breen H. i Walo M. (2003). Management competencies: An Australian assessment of tourism and hospitality students. Journal of Management and Organization 9(1), 12 – 26. https://doi.org/10.5172/jmo.2003.9.1.12

Europska komisija, Skills and Competences, https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/skills-and-competences/defining-skill-and-competence_en?prefLang=hr

Keinänen, M.M. i Kairisto-Mertanen, L. (2019). Researching learning environments and students' innovation competences. Education + Training 61(1), 17–30. https://doi.org/10.1108/ET-03-2018-0064

Piróg, D., Kilar, W. i Rettinger, R. (2021). Self-assessment of competences and their impact on the perceived chances for a successful university-to-work transition: the example of tourism degree students in Poland. Tert Educ Manag 27, 367–384. https://doi.org/10.1007/s11233-021-09081-5

Sáez-López, J.-M., Domínguez-Garrido, M.-C., Medina-Domínguez, M.-d.-C., Monroy, F., i González-Fernández, R. (2021). The Competences from the Perception and Practice of University Students. Social Sciences, 10(2), 34. https://doi.org/10.3390/socsci10020034

Šlogar, H., Stanić, N. i Jerin, K. (2021). Samoprocjena poduzetničkih kompetencija studenata na visokim učilištima. Zbornik Veleučilišta u Rijeci 9(1), 79-95. https://doi.org/10.31784/zvr.9.1.5

Štimac, H. i Bilandžić Tanasić, K. (2023). Competencies and skills: gap between higher education and labour market. Ekonomska misao i praksa, 32(2), 615-628. https://doi.org/10.17818/EMIP/2023/2.15

SELF-ASSESSMENT OF COMPETENCES AND THE IMPACT OF HIGHER EDUCATION ON THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' COMPETENCES

Abstract: Competencies represent a combination of knowledge, skills and attitudes, and the ability to use them in work or study situations, as well as in professional and personal development. Competencies play an important role in the process of higher education and preparing students for the labor market. The purpose of the paper is to examine the level of self-assessment of students' competencies and to analyze the impact of higher education study programs on the development and improvement of their competencies in the context of the demands of the modern labor market. An empirical research was conducted using a questionnaire method on a sample of 250 students from different higher education institutions in the Republic of Croatia. The research aims to determine how students assess their own competencies, examine their attitudes towards the contribution of study programs to the development of competencies, and analyze whether there are statistically significant differences in students' attitudes with regard to their study status, employment status and level of study, which constitutes the research goal. In the statistical data processing, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test were used with a level of statistical significance $\alpha = 0.05$. The results of the research show that students assess their competencies predominantly positively. Most respondents believe that the study program contributed to the acquisition and improvement of their competencies. The obtained results confirm the importance of higher education in the development of students' competencies and point to the need for continuous adaptation of study programs to labor market demands and modern educational needs.

Keywords: Competencies, Students, Higher Education, Labour Market